

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 689/06
14.06.2006. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Stojana Jokića, predsednika veća, Nikole Stanojevića, Zvezdane Lutovac, Mihaila Rulića i Slobodana Dražića, članova veća, u pravnoj stvari tužioca AA, koga zastupa punomoćnik AB, adv., protiv tužene BB, koju zastupa punomoćnik BA, adv., radi svojine i po tužbi tužene BB, protiv tužioca AA, radi svojine, rešavajući o reviziji tužioca - protivtuženog, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Kraljevu Gž.1520/04 od 23.9.2005. godine, u sednici veća održanoj 14.6.2006. godine, doneo je

P R E S U D U

I DELIMIČNO SE USVAJA revizija tužioca - protivtuženog i UKIDAJU presuda Okružnog suda u Kraljevu Gž.1520/04 od 23.9.2005. godine i presuda Opštinskog suda u Vrnjačkoj Banji P.303/03 od 22.6.2004. godine u delu gde je odlučeno o pravu svojine na kp.br.aa KO VV sa građevinskim objektima koji se na njoj nalaze (prizemna stambena zgrada površine 39,82m², nova stambena zgrada koja se sastoji od podruma, prizemlja i sprata, ukupne površine 418,82m², bunar, česma, pomoćna stambena zgrada površine 105,85m²), pa se predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

II ODBIJA SE revizija tužioca - protivtuženog izjavljena protiv iste presude u preostalom delu koji se odnosi na utvrđenje prava svojine na kp.br.vv površine 16,09 ari KO VV.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Vrnjačkoj Banji P.303/03 od 22.6.2004. godine, u izreci pod tač.1. delimično je usvojen tužbeni zahtev tužioca Dragiša, pa je utvrđeno da je vlasnik sa udelom od 77% na prizemnoj zgradi površine 39,82m², zatim u celini na pomoćnoj zgradi površine 85,80m², zatim 52% od nove stambene zgrade koja se sastoji od podruma, prizemlja i sprata, ukupne površine 418,82m² sa udelom od 67% na bunaru i sa udelom od 52% na česmi i pomoćnoj zgradi površine 105,85m², koji se objekti nalaze na parceli koja se vodi kao kp.br.aa površine 24,18 ari KO VV, te da je vlasnik 60% od ove parcele, što je tužena dužna da prizna i dozvoli tužiocu izdvajanje opisanih delova nepokretnosti putem fizičke ili civilne deobe. U preostalom delu tužilac je tražio da se utvrdi pravo svojine u celosti na prizemnoj zgradi, česmi i bunaru te po 75% od nove stambene zgrade i pomoćnog objekta na istoku parcele kao i preko dosuđenih 60% od kp.br.aa KO VV, tužbeni zahtev je odbijen kao neosnovan.

U izreci prvostepene presude pod tač.2. delimično je usvojen protivtužbeni zahtev tužene BB, pa je utvrđeno da je ista vlasnik sa udelom od 48% na velikoj porodičnoj stambenoj zgradi, sa udelom od 23% na maloj porodičnoj stambenoj zgradi, 33% od bunara i 48% od česme i u istom procentu od pomoćnog objekta i 40% od KP br.aa, na kojoj se navedeni objekti nalaze, a koji su bliže opisani u prethodnom stavu, te da je vlasnik sa udelom od 50% od kp.br.vv čija je površina 16,09 ari KO VV, te da je tužilac - protivtuženi dužan da to prizna i dozvoli da se tuženi na osnovu ove presude uknjiži kao vlasnik kod nadležnog organa i izdvoji svoj deo putem fizičke ili civilne deobe. Preko dosuđenog iznosa a do traženog udela da je tužena - protivtužilja vlasnik na 50% od velike stambene zgrade i male stambene zgrade, zatim na 1/3 od pomoćnog objekta pri južnom delu kp.br.aa KO VV, 1/2 česme, 1/2 pomoćnog objekta na istoku parcele br.aa KO VV i 1/2 na kp.br.aa KO VV, protivtužbeni zahtev protivtužilje je odbijen kao neosnovan. U izreci prvostepene presude pod tač.3. odlučeno je da svaka strana snosi svoje troškove.

Odlučujući o žalbi tužioca - protivtuženog izjavljenoj protiv te presude Okružni sud u Kraljevu je presudom Gž.1520/04 odbio kao neosnovanu žalbu i potvrdio prvostepenu presudu u izreci pod tač.1. st.2. i tač.2. st.1. tač.3.

Protiv te presude Okružnog suda tužilac - protivtuženi je blagovremeno izjavio reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Tužena - protivtužilja je dala pismeni odgovor na reviziju.

Ispitujući pravilnost pobijane presude u smislu čl.386. ranije važećeg Zakona o parničnom postupku u vezi čl.491. st.4. ZPP ("Službeni glasnik RS" br.125/04), Vrhovni sud je našao da je revizija delimično osnovana.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju tužilac je sa tuženom zaključio brak 1970. godine, i taj brak je trajao sve do 2000. godine kada je razveden. U toku trajanja bračne zajednice parnične stranke su zajedno sa roditeljima tužioca stekle određenu imovinu. Otac tužioca je umro 1990. godine a majka tužioca umrla 1999. godine. U vreme zaključenja braka na parceli kp.br.aa KO VV, a koja je predstavljala vlasništvo tužioca i njegovih roditelja, postojala je jedna stara kuća, jedan pomoćni objekat i bunar. U toku trajanja braka stranke su porušile staru kuću i na tom mestu podigle novu veliku, sada spornu kuću, a na istočnom delu placa je podignut pomoćni

objekat, rekonstruisan je bunar i napravljena česma, a vršeni su i određeni radovi na pomoćnom objektu na južnom delu placa. Taj pomoćni objekat ima površinu 85,80m² i postojao je pre zaključenja braka stranaka. Prizemna stambena zgrada izgrađena je u toku trajanja bračne zajednice za života tužiočevih roditelja, a od početka je bila namenjena za stanovanje svih članova tog domaćinstva. Pored toga, na parceli kp.br.aa na istočnom delu izgrađen je i pomoćni objekat površine 105,85m². Tužilac je uneo kao svoju posebnu imovinu poljoprivredno zemljište površine nešto više od jednog hektara, dok tužena nije unela nikakvu posebnu imovinu. Stranke u braku nisu imale dece, a zajedno su bile na privremenom radu u inostranstvu i svoju zaradu ulagale u sticanju navedene imovine. U toku trajanja bračne zajednice parnične stranke su kupile parcelu kp.br.vv KO VV površine 16,09 ari i u sticanju ove parcele njihovo učešće je bilo podjednako, te imajući uvidu da kod njenog sticanja nema nikakve posebne imovine, nižestepeni sudovi zaključuju da su parnične stranke vlasnici iste sa udelima od po jedne idealne polovine.

Polazeći od tako utvrđenog činjeničnog stanja u pogledu doprinosa parničnih stranaka u sticanju sporne kp.br.vv KO VV, nižestepeni sudovi su pravilno primenili materijalno pravo kada su protivtužbeni zahtev tužene BB u pogledu ove parcele usvojili i utvrdili njeno pravo svojine sa udelom od 50% a da pritom nisu načinili bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl.354. st.2. tač.11. ZPP, na koju revizijski sud pazi po službenoj dužnosti.

Tužilac, odnosno protivtuženi AA u reviziji u pogledu odluka nižestepenih sudova u odnosu na ovu parcelu ne ukazuje na postojanje drugih bitnih povreda odredaba parničnog postupka, niti u čemu se sastoji pogrešna primena materijalnog prava kada je tuženoj utvrđen svojinski udeo od 50%, već se njegovi revizijski navodi odnose na pogrešnu primenu materijalnog prava u pogledu ostale imovine koja je predmet ovog spora. Sa tih razloga, revizija tužioca je u ovom delu odbijena kao neosnovana na osnovu čl.393. ZPP.

Međutim, osnovano se u reviziji tužioca ukazuje da je prvostepeni sud prilikom odlučivanja po tužbenom i protivtužbenom zahtevu u pogledu visine udela parničnih stranaka u zajednički stečenoj imovini, a koja se odnosi na građevinske objekte izgrađene tokom trajanja njihove bračne zajednice na kp.br.aa KO VV, pogrešno primenio materijalno pravo.

Naime, prema odredbi čl.329. Zakona o braku i porodičnim odnosima RS, koji je bio na snazi u vreme prekida bračne zajednice stranaka i nastalog spora oko deobe zajedničke imovine, udeo bračnih drugova određuje se u istoj srazmeri u svim stvarima i pravima u zajedničkoj imovini prema stanju stvari, odnosno prava u momentu prestanka bračne zajednice i prema ukupnom doprinosu za vreme trajanja bračne zajednice, a veći udeo bračnog druga u pojedinoj stvari, može se odrediti samo ako je ta stvar ekonomski samostalna u odnosu na ostale stvari, a bračni drug je u sticanju iste učestvovao i prihodima od svoje posebne imovine. Iako se nižestepeni sudovi pozivaju na ovu zakonsku odredbu, prvostepeni sud svojom presudom utvrđuje različiti svojinski udeo parničnih stranaka na navedenim građevinskim objektima i placu na kome se oni nalaze, a drugostepeni sud potvrđuje takvu odluku, sa obrazloženjem da su navedeni objekti ekonomski samostalni i svaka stvar je moguća za sebe, osim dela zemljišta koje prati objekte na njemu.

Ovakvo pravno shvatanje nižestepenih sudova se ne može kao pravilno prihvatiti. Ovo iz razloga, što se učesniku u prinovku u zajednički stečenim zgradama može priznati posebno pravo svojine po osnovu zajedničkog sticanja jedino u onim slučajevima ako prinovljena građevina sama za sebe predstavlja građevinski objekat, bilo kao stambena ili poslovna zgrada iako se kao takva može otuđiti, bilo cela ili u delovima. Međutim, učesniku u sticanju ne može se priznati posebno pravo svojine na onim građevinama odnosno imovini koja ne predstavlja posebnu građevinu, već sačinjava pripadak stambenoj ili poslovnoj zgradi ili seoskom domaćinstvu, kao što su pomoćna zgrada, bunar, česma, obor, ograda, staja i slično. Zakon o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS" br.47/03) u članu 2. predviđa da se pod građevinskim objektom podrazumeva građevina koja predstavlja fizičku, tehničko - tehnološku ili biotehničku celinu sa svim instalacijama postrojenjima i opremom, a pomoćni objekat je objekat koji služi korišćenju stambenog i drugog objekta, a gradi se na istoj građevinskoj parceli (ostave, bunari, ograde i sl.).

Obzirom na napred navedeno nižestepeni sudovi nisu mogli da utvrđuju pojedinačni udeo parničnih stranaka u sticanju svakog od navedenih objekata, već su bili u obavezi da udeo stranaka utvrde u jedinstvenoj kvoti, odnosno istoj srazmeri u svim stvarima koje su stečene tokom trajanja njihove bračne zajednice. Kako je u napred navedenom smislu pogrešno primenjeno materijalno pravo to je imalo za posledicu i pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

Pošto je sa aspekta pravilne primene odredbi čl.321., 328. i 329. Zakona o braku i porodičnim odnosima, sporni pravni odnos nužno raspraviti u smislu napred navedenih primedbi, to su obe pobijane presude u tom delu ukinute, te će prvostepeni sud u ponovnom postupku ponovo odlučiti o ovom delu tužbenog i protivtužbenog zahteva.

Sa napred navedenih razloga, Vrhovni sud Srbije je odlučio kao u stavu II izreke presude na osnovu čl.395. st.2. ZPP.

Predsednik veća - sudija

Stojan Jokić, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

dm